



CCJE(2014)2

Štrasburg, 24. október 2014

## PORADNÁ RADA EURÓPSKÝCH SUDCOV (CCJE)

### STANOVISKO Č. 17 (2014)

#### O HODNOTENÍ PRÁCE SUDCOV, KVALITE JUSTÍCIE A REŠPEKTOVANÍ SUDCOVSKEJ NEZÁVISLOSTI

#### PRVÁ ČASŤ: ÚVOD

##### A. Ciele stanoviska

1. Zásada právneho štátu v demokracii si vyžaduje nielen sudcovskú nezávislosť, ale aj zriadenie príslušných súdov vydávajúcich súdne rozhodnutia v najvyššej možnej kvalite. Poradná rada európskych sudcov (CCJE) venuje neustálu pozornosť dvom základným oblastiam. Po prvé ochrane sudcovskej nezávislosti<sup>1</sup> a po druhé spôsobom zachovania a zlepšovania kvality a efektívnosti súdnych systémov.<sup>2</sup> Individuálne hodnotenie sudcov je relevantné pre obe tieto otázky. V tomto Stanovisku zahŕňa výraz „individuálne hodnotenie sudcov“ posudzovanie odbornej pracovnej činnosti jednotlivých sudcov a ich schopností.
2. V súlade s referenčným rámcom, ktorý pre CCJE stanovil Výbor ministrov, sa CCJE rozhodla zamerať sa na to, ako individuálne hodnotenie práce sudcov môže zlepšiť kvalitu justície bez toho, aby došlo k zásahu do sudcovskej nezávislosti. Toto Stanovisko sa venuje hlavne individuálnemu hodnoteniu sudcov, ktorí už boli vymenovaní do funkcie na svoje funkčné obdobie; nerozoberá sa v ňom ani prvé vymenovanie sudcov,<sup>3</sup> ani ich prípravné vzdelávanie.<sup>4</sup> Hoci sa Stanovisko okrajovo venuje vzťahom medzi disciplinárnymi konaniami a hodnotením, primárne sa nezaobera otázkami disciplíny či trestnej zodpovednosti.<sup>5</sup> Nerozoberá sa v ňom ani hodnotenie výkonu súdneho systému krajiny ako celku či súdnych orgánov, z ktorých sa skladá súdny systém. V uvedených prípadoch ide samostatné komplexné témy, ktoré vyvolávajú osobitné významné otázky a perspektívy.

<sup>1</sup> Pozri Stanovisko CCJE č. 1 (2001).

<sup>2</sup> Pozri Stanoviská CCJE č. 3 (2002), 4 (2003), 6 (2004), 11 (2008) a 14 (2011).

<sup>3</sup> Pozri Stanovisko CCJE č. 1 (2001), body 17 – 56.

<sup>4</sup> Pozri Stanovisko CCJE č. 4 (2003), body 23 – 30.

<sup>5</sup> Pozri Stanovisko CCJE č. 3 (2002), body 51 – 77.

3. Toto Stanovisko bolo pripravené na základe predchádzajúcich stanovísk CCJE a Magny Charty sudcov (2010), ako aj príslušných nástrojov Rady Európy, predovšetkým Európskej charty o štatúte sudcov (1998) a Odporúčania Výboru ministrov CM/Rec (2010) 12 o sudcoch: nezávislosť, efektívnosť a zodpovednosť (ďalej len „Odporúčanie CM/Rec (2010) 12“). Do úvahy berie taktiež Základné princípy Organizácie Spojených národov o nezávislosti súdnictva (1985), Bangalórske zásady správania sudcov (2002), Všeobecnú správu<sup>6</sup> Medzinárodnej asociácie sudcov (IAJ) (2006) (ďalej len „Všeobecná správa IAJ“), Kyjevské odporúčania OBSE o sudcovskej nezávislosti vo východnej Európe, na južnom Kaukaze a v strednej Ázii (2010) – správa súdov, výber a zodpovednosť sudcov (ďalej len „Kyjevské odporúčania“), a Správu Európskej siete súdnych rád (ENCJ) z rokov 2012 – 2013 o minimálnych štandardoch týkajúcich sa hodnotenia odborného výkonu a nepreložitelnosti sudcov (ďalej len „Správa ENCJ“). Stanovisko berie do úvahy odpovede členských štátov na dotazník týkajúci sa individuálneho hodnotenia a posudzovania aktívnych sudcov a prípravnú správu, ktorú vypracovala expertka ustanovená zo strany CCJE, pani Anne SANDERS (Nemecko).

## **B. Kľúčové úlohy sudcu ako predmet hodnotenia**

4. Sudcovia plnia nezastupiteľné povinnosti v každej demokratickej spoločnosti, ktorá rešpektuje zásadu právneho štátu.<sup>7</sup> Sudcovia musia ochraňovať práva a slobody všetkých osôb rovnako. Sudcovia musia podniknúť kroky na zabezpečenie prístupu k efektívnemu a cenovo dostupnému riešeniu sporov<sup>8</sup> a rozhodovať vo veciach včasne a nezávisle a musia byť viazaní iba zákonom. Pre svoje rozhodnutia musia poskytovať presvedčivé odôvodnenie<sup>9</sup> a musia písať jasne a zrozumiteľne.<sup>10</sup> Okrem toho platí, že všetky záväzné rozhodnutia sudcov sa musia aj skutočne vykonať.<sup>11</sup> Sudcovská nezávislosť neznamena, že sudcovia nemôžu byť braní na zodpovednosť za svoju prácu. CCJE kladie dôraz na zachovanie a zlepšovanie kvality a efektívnosti súdnych systémov v záujme všetkých občanov.<sup>12</sup> Tam, kde existuje individuálne hodnotenie sudcov, by jeho cieľom malo byť zlepšenie súdnictva za súčasného zabezpečenia čo najvyššej možnej kvality. K tomu musí dochádzať v záujme verejnosti ako celku.

## **C. Nadradenosť nezávislosti: problém zosúladenia hodnotenia so sudcovskou nezávislosťou**

5. Sudcovská nezávislosť je nevyhnutným predpokladom ochrany právneho štátu a základnou garanciou práva na spravodlivé súdne konanie.<sup>13</sup> Ako CCJE uviedla vo svojich predchádzajúcich Stanoviskách, sudcovská nezávislosť môže byť ohrozená rôznymi záležitosťami, ktoré môžu mať nepriaznivý dopad na riadny výkon spravodlivosti,<sup>14</sup> ako napríklad nedostatok finančných zdrojov,<sup>15</sup> problémy týkajúce sa prípravného a sústavného vzdelávania sudcov,<sup>16</sup> neuspokojivé prvky týkajúce sa

---

<sup>6</sup> Táto Správa nesie názov „Ako sa dá menovanie a posudzovanie (kvalitatívne a kvantitatívne) sudcov zosúladiť so zásadou sudcovskej nezávislosti?“, pozri na adrese <http://www.iaj-uim.org/iuw/wp-content/uploads/2013/02/I-SC-2006-conclusions-E.pdf>.

<sup>7</sup> Pozri Odporúčanie CM/Rec (2010) 12, body 59 – 65.

<sup>8</sup> Pozri Magnu Chartu sudcov CCJE (2010), bod 15.

<sup>9</sup> Pozri Stanovisko CCJE č. 11 (2008), bod 36.

<sup>10</sup> Pozri Stanovisko CCJE č. 11 (2008), bod 32.

<sup>11</sup> Pozri Stanovisko CCJE č. 13 (2010), záver A; Magna Charta sudcov CCJE (2010), bod 17.

<sup>12</sup> Pozri Stanoviská CCJE č. 1 (2001), 3 (2002), 4 (2003), 6 (2004) a 11 (2008).

<sup>13</sup> Pozri Stanovisko CCJE č. 1 (2001), bod 10; Odporúčanie CM/Rec (2010) 12, body 3 a 11; Magna Charta sudcov CCJE (2010), bod 2.

<sup>14</sup> Pozri Magnu Chartu sudcov CCJE (2010), body 3 a 4.

<sup>15</sup> Pozri Stanovisko CCJE č. 2 (2001), bod 2.

<sup>16</sup> Pozri Stanovisko CCJE č. 4 (2003), body 4, 8, 14 a 23 – 37.

organizácie súdnictva, a tiež prípadnej občianskoprávnej a trestnej zodpovednosti sudcov.<sup>17</sup>

6. Základným pravidlom pre akékoľvek individuálne hodnotenie sudcov tak musí byť to, aby zachovávalo absolútne rešpektovanie sudcovskej nezávislosti.<sup>18</sup> V prípade, že individuálne hodnotenie má dôsledky na povýšenie sudcu, mzdu a dôchodok, či dokonca môže viesť k jeho odvolaniu z funkcie, existuje riziko, že hodnotený sudca nebude rozhodovať vo veciach podľa svojho objektívneho výkladu skutkových okolností a práva, ale takým spôsobom, o ktorom sa možno domnievať, že je v súlade so želaním hodnotiteľov. Z tohto dôvodu je každé hodnotenie sudcov zo strany členov zákonodarnej alebo výkonnej zložky moci v štáte osobitne problematické. Riziko pre sudcovskú nezávislosť však nie je úplne vylúčené dokonca ani v prípade, že hodnotenie vykonávajú iní sudcovia. Sudcovská nezávislosť nezávisí len od neexistencie neprimeraných vplyvov z vonkajších zdrojov, ale vyžaduje si aj neexistenciu neprimeraných interných vplyvov, ktoré by mohli v niektorých situáciách prameniť z postoja iných sudcov<sup>19</sup> vrátane predsedov súdov.

## **DRUHÁ ČASŤ: SÚČASNÁ PRAX V ČLENSKÝCH ŠTÁTOCH**

### **D. Prečo vôbec mať hodnotenie a aké druhy hodnotenia v súčasnosti existujú?**

7. Hodnotenie sudcov sa uskutočňuje za účelom posudzovania schopností jednotlivých sudcov, ako aj kvality a kvantity úloh, ktoré dokončili. Hodnotenie sa využíva napríklad na poskytnutie spätnej väzby, zistenie potrieb vzdelávania a stanovenie miezd „založených na výkone“. Tiež ho možno využiť na účely vyhľadania vhodných kandidátov na povýšenie. Niektorí tvrdia, že takýmito spôsobmi môže individuálne hodnotenie v zásade napomáhať zlepšeniu kvality súdneho systému, a tým môže tiež zaručiť náležitú zodpovednosť súdnictva voči verejnosti.
8. Správa ENCJ rozlišuje medzi krajinami, ktoré využívajú „formálne“ a „neformálne“ hodnotiace systémy. Možno zhrnúť, že týmito systémami sú:

#### I) Formálne

9. V prípade väčšiny formálnych hodnotení sa pred začatím každého hodnotenia jasne stanovujú ciele hodnotenia, používané kritériá, zloženie hodnotiaceho orgánu, postup hodnotenia a jeho prípadné dôsledky. Ak sa hodnotenie vykonáva takto formálne, práva a povinnosti hodnoteného sudcu a hodnotiaceho orgánu sú regulované prostredníctvom primárnych alebo sekundárnych právnych predpisov.

#### II) Neformálne

10. Neformálne hodnotenie nepoužíva ani formalizované ratingy, ani kritériá. Zvyčajne nemá žiadne priame dôsledky na hodnoteného sudcu. Neformálne hodnotenie možno vykonať prostredníctvom rozhovoru, ktorý hodnotenému sudcovi umožní riešiť problémy, ukázať svoje schopnosti a dohodnúť sa na kariérnych cieľoch.<sup>20</sup> Neformálne zhromažďovanie informácií o sudcovi, ktorý je kandidátom na povýšenie,<sup>21</sup> možno tiež považovať za neformálne hodnotenie.

### **E. Hodnotenie uskutočňované v členských štátoch**

<sup>17</sup> Pozri Stanovisko CCJE č. 3 (2002), bod 51.

<sup>18</sup> Pozri Stanovisko CCJE č. 1 (2001), osobitne bod 45, Stanovisko CCJE č. 6 (2004), bod 34.

<sup>19</sup> Pozri Stanovisko CCJE č. 1 (2001), bod 66, Odporúčanie CM/Rec (2010) 12, body 22 – 25.

<sup>20</sup> Pozri napríklad systém vo Fínsku a v Holandsku.

<sup>21</sup> Ako v Spojenom kráľovstve.

## I) Kde sa využíva

11. Dvadsaťštyri členských štátov vo svojich odpovediach na dotazník vysvetlilo, že sudcov hodnotia viac alebo menej formálne (Albánsko, Belgicko, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, „Bývalá Juhoslovanská republika Macedónsko“, Cyprus, Estónsko, Francúzsko, Grécko, Gruzínsko, Holandsko, Chorvátsko, Maďarsko, Moldavská republika, Monako, Nemecko, Poľsko, Rakúsko, Rumunsko, Slovinsko, Španielsko, Taliansko, Turecko, Ukrajina). Estónsko a Ukrajina hodnotia sudcov iba pred ich vymenovaním do trvalej funkcie. Deväť členských štátov (Česká republika, Dánsko, Fínsko, Island, Luxembursko, Nórsko, Spojené kráľovstvo, Švajčiarsko, Švédsko) uviedlo, že formálny systém individuálneho hodnotenia nevyužívajú. Švédsko však používa určité hodnotiace nástroje s cieľom určiť malú časť sudcovej mzdy podľa jeho výkonu,<sup>22</sup> Fínsko a Švajčiarsko ich používa pri príprave rozhovorov týkajúcich sa kariérneho rozvoja. V Spojenom kráľovstve sa neformálne hodnotenie uskutočňuje vtedy, keď sa rozhoduje o sudcovej žiadosti o povýšenie.

## II) Ciele krajín, ktoré ho využívajú: kvalita sudcov; povýšenie; odmeňovanie a disciplína

12. Vo väčšine krajín, ktoré využívajú nejakú formu individuálneho hodnotenia, je jeho cieľom posúdiť, zachovať a zlepšiť kvalitu práce sudcov a súdneho systému. Mnohé krajiny vysvetlili, že cieľom hodnotenia je nielen posúdenie dosiahnutých výsledkov a schopností, ale aj to, aby sa zistili potreby vzdelávania a aby sa poskytla spätná väzba. Mnohé členské štáty využívajú hodnotenie ako základ pre rozhodnutia o povýšení sudcov. Pre niektoré členské štáty je hodnotenie osobitne dôležité vtedy, keď sa rozhoduje o doživotnom menovaní novovymenovaných sudcov.<sup>23</sup> Iné členské štáty využívajú hodnotenie na účely určenia akýchkoľvek zložiek odmeny alebo dôchodku na základe individuálneho výkonu sudcu.<sup>24</sup>

## III) Používané kritériá

13. Vo väčšine členských štátov sa používa veľký počet kvantitatívnych a kvalitatívnych kritérií na individuálne hodnotenie sudcov. Ako „kvantitatívne“ kritériá sa tak často berú do úvahy také faktory ako počet prípadov, v ktorých hodnotený sudca rozhodol, čas strávený na každom prípade a priemerný čas na vyhotovenie rozsudku. Mnohé členské štáty považujú za dôležitý počet rozhodnutí vydaných hodnoteným sudcom a/alebo počet prípadov, ktoré boli uzavreté iným spôsobom (napríklad na základe uzavretia zmiery alebo späťvzatia návrhu).<sup>25</sup> V niektorých členských štátoch sa produktivita sudcu meria vo vzťahu k pevne stanovenej kvóte<sup>26</sup> alebo vo vzťahu k priemernému počtu rozhodnutí vydaných ostatnými sudcami.<sup>27</sup> Pokiaľ ide o „kvalitatívne“ kritériá, v procese hodnotenia sa pripisuje veľký význam kvalite sudcovej analýzy a spôsobu, akým sudca vybavuje zložité prípady. V mnohých členských štátoch sú faktormi, ktoré sa v procese hodnotenia považujú za veľmi dôležité, počet alebo percento rozhodnutí, ktoré boli

<sup>22</sup> V rámci daného procesu sú však zavedené prísne záruky na účely ochrany nezávislosti sudcu.

<sup>23</sup> Bulharsko, Estónsko, Maďarsko, Nemecko, Ukrajina.

<sup>24</sup> Španielsko, Švédsko (iba veľmi malé percento mzdy sa však stanovuje individuálne a sú zavedené prísne záruky na účely ochrany nezávislosti sudcov). V Belgicku a Bulharsku môže dôjsť k zníženiu mzdy sudcu v dôsledku slabých výsledkov hodnotenia. V Turecku môže v dôsledku výsledkov hodnotenia dôjsť k zvýšeniu miezd a dôchodkov.

<sup>25</sup> Albánsko, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, „Bývalá Juhoslovanská republika Macedónsko“, Cyprus, Estónsko, Francúzsko, Grécko, Chorvátsko, Maďarsko, Nemecko, Poľsko, Rakúsko, Rumunsko, Slovinsko, Španielsko (keď sa stanovujú mzdy založené na výkone), Taliansko, Turecko.

<sup>26</sup> Bosna a Hercegovina, Španielsko.

<sup>27</sup> Nemecko, Poľsko.

v odvolacom konaní zmenené alebo zrušené.<sup>28</sup> V iných členských štátoch<sup>29</sup> sa z dôvodu zásady sudcovskej nezávislosti neberú do úvahy ani počty rozhodnutí, ktoré boli v odvolacom konaní zmenené alebo zrušené, ani dôvody na ich zmenu alebo zrušenie, ibaže v nich vyjdú najavo závažné pochybenia. Ďalšími zohľadňovanými faktormi sú schopnosť robiť sprostredkovateľa medzi účastníkmi konania, schopnosť pripravovať jasné a zrozumiteľné rozsudky, schopnosť spolupracovať s ostatnými kolegami, pracovať v oblastiach práva, ktoré sú pre sudcu nové, a pripravenosť prevziať na seba mimoriadne činnosti v rámci správy súdu, ako napríklad mentoring a školenie novovymenovaných sudcov alebo právnikov.<sup>30</sup> Organizačné schopnosti, pracovná etika<sup>31</sup> či vedecká činnosť ako publikácie a prednášanie<sup>32</sup> sa tiež považujú za faktory. Porušovanie etických a profesijných pravidiel/štandardov sa v procese hodnotenia zohľadňuje takmer vo všetkých členských štátoch, kde existuje hodnotenie sudcov a kde sú takéto zásady stanovené. Všetky členské štáty, ktoré vyplnili dotazníky, rozlišujú medzi procesom hodnotenia a disciplinárnymi opatreniami.

14. Spôsob, akým sa kritériá v procese hodnotenia posudzujú, sa výrazne líši. Väčšina členských štátov uviedla, že hodnoteným sudcom sa pridelujú ratingy. Používané ratingové systémy sú zhruba porovnateľné a používajú známky ako „veľmi dobrý“, „dobrý“, „dostatočný“ a „nedostatočný“,<sup>33</sup> alebo A, B, C.<sup>34</sup> Niektoré krajiny vo svojich ratingoch odkazujú na vhodnosť hodnoteného sudcu na povýšenie.<sup>35</sup> Iné členské štáty tvrdia, že formálne ratingy nepoužívajú.<sup>36</sup> V niektorých členských štátoch sa údaje ako počet prípadov, v ktorých sudca rozhodol, menia na percento alebo číselný údaj, ktorý odráža výkon každého jednotlivého sudcu v porovnaní s inými sudcami.<sup>37</sup> V niektorých štátoch sú sudcovia, ktorých práca bola skúmaná, klasifikovaní podľa ich hodnotenia od najlepšieho po najmenej dobrého sudcu.<sup>38</sup> Maďarsko určuje príslušnú známku sudcu prostredníctvom priradenia sudcovho výkonu k „faktoru produktivity“. V iných štátoch poskytujú takéto kvantitatívne a kvalitatívne faktory iba východisko pre individuálne posudzovanie.<sup>39</sup> V niektorých členských štátoch sa berú do úvahy stanoviská advokátskych komôr,<sup>40</sup> sporových strán, kolegov a služobne starších sudcov.<sup>41</sup>

#### IV) Druhy hodnotenia a používané metódy/postupy

15. Vo väčšine krajín sa hodnotenia vykonávajú rutinne a pravidelne. Členské štáty si však osvojili rozličné stupne formálnosti konania. Albánsko, Belgicko, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, „Bývalá Juhoslovanská republika Macedónsko“, Cyprus, Francúzsko, Grécko, Gruzínsko, Chorvátsko, Maďarsko, Moldavská republika, Monako, Nemecko, Poľsko, Rakúsko, Rumunsko, Slovinsko, Španielsko, Taliansko a Turecko tak všetky využívajú formálne systémy hodnotenia. Fínsko, Holandsko, Spojené kráľovstvo a Švajčiarsko využívajú neformálnejšie systémy hodnotenia.

---

<sup>28</sup> Bosna a Hercegovina, Bulharsko, „Bývalá Juhoslovanská republika Macedónsko“, Estónsko, Grécko, Gruzínsko, Chorvátsko, Maďarsko, Moldavská republika, Poľsko, Rumunsko, Španielsko, Turecko.

<sup>29</sup> Francúzsko a Nemecko.

<sup>30</sup> Nemecko, Rakúsko, Slovinsko.

<sup>31</sup> Nemecko, Poľsko, Švédsko.

<sup>32</sup> Chorvátsko, Nemecko.

<sup>33</sup> Albánsko, Belgicko, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, „Bývalá Juhoslovanská republika Macedónsko“, Francúzsko, Grécko, Chorvátsko, Moldavská republika, Monako, Nemecko, Rakúsko, Rumunsko, Slovinsko, Taliansko.

<sup>34</sup> Gruzínsko, Turecko.

<sup>35</sup> Maďarsko, Slovinsko.

<sup>36</sup> Cyprus (s faktorom produktivity), Estónsko, Fínsko, Holandsko, Spojené kráľovstvo, Švédsko.

<sup>37</sup> Bulharsko, „Bývalá Juhoslovanská republika Macedónsko“, Estónsko, Chorvátsko, Španielsko, Turecko.

<sup>38</sup> Chorvátsko.

<sup>39</sup> Francúzsko, Nemecko, Rakúsko.

<sup>40</sup> Grécko.

<sup>41</sup> Maďarsko, Monako, Nemecko, Rakúsko, Spojené kráľovstvo.

16. V niektorých krajinách je proces hodnotenia v podobe rozhovoru týkajúceho sa kariérneho rozvoja, ktorý môže mať viac alebo menej formálnu povahu. V rámci tohto rozhovoru hodnotený sudca a hodnotiteľ/hodnotiaca komisia zvažujú kariérne a rozvojové ciele.<sup>42</sup> V niektorých prípadoch začína proces hodnotenia so sebahodnotením hodnoteného sudcu.<sup>43</sup> V iných krajinách zhromažďuje informácie o práci hodnoteného sudcu a rozhodne o hodnotení Súdna rada alebo jej podvýbor.<sup>44</sup>
17. V ďalších členských štátoch zhromažďuje relevantné informácie o práci sudcu jeden hodnotiteľ, ktorým je zvyčajne predseda súdu, na ktorom hodnotený sudca vykonáva svoju funkciu.<sup>45</sup> Často to zahŕňa čítanie rozhodnutí sudcu, účasť na pojednávaniach, ktorým sudca predsedá, a pohovor s daným sudcom. Hodnotiteľ často urobí konečné rozhodnutie po tom, ako mal sudca príležitosť pripomienkovať predbežný návrh. V niektorých členských štátoch sa na procese hodnotenia zúčastňujú ďalší odborníci.<sup>46</sup> V Poľsku sa individuálne hodnotenie sudcov uskutočňuje v priebehu riadnych inšpekcií súdu vykonávaných inšpektormi, ktorí sú sudcami z iných súdov.<sup>47</sup>
18. Vo väčšine systémov môže hodnotený sudca pripomienkovať návrh stanoviska a proti konečnému rozhodnutiu môže podať opravný prostriedok.
19. Niektoré krajiny uviedli, že napriek neexistencii formálneho hodnotenia seberovnými si sudcovia môžu navzájom pomáhať prostredníctvom neformálneho poradenstva a spätnej väzby.<sup>48</sup> V Rakúsku iniciovalo dobrovoľný projekt hodnotenia seberovnými rakúske združenie sudcov. Sudcovia sa zúčastňujú na pojednávaniach iných sudcov a poskytujú neformálnu spätnú väzbu.

#### V) Následky

20. Vo väčšine členských štátov je individuálne hodnotenie sudcov dôležitým faktorom, pokiaľ ide o šance sudcu na povýšenie a – predovšetkým v prípade novovymenovaného sudcu – získanie istoty funkcie.<sup>49</sup> V niektorých členských štátoch hrá hodnotenie úlohu aj pri stanovovaní miezd a dôchodkov založených na výkone.<sup>50</sup> Navyše v niektorých členských štátoch môže slabý výkon viesť k začatiu disciplinárnych konaní,<sup>51</sup> ku kráteniu mzdy a dokonca aj k odvolaniu sudcu z funkcie.<sup>52</sup>

## TRETIA ČASŤ: ANALÝZA A ODPORÚČANIA

### F. Prečo existujú rôzne druhy hodnotenia?

- I) Súdna štruktúra krajiny (ako sú sudcovia vyberaní, vek, vzdelávanie, povýšenie atď.)

<sup>42</sup> Belgicko, Fínsko, Francúzsko, Monako, Rumunsko, Švajčiarsko.

<sup>43</sup> Belgicko, Francúzsko, Rumunsko.

<sup>44</sup> Albánsko, Bulharsko, „Bývalá Juhoslovanská republika Macedónsko“, Estónsko, Chorvátsko, Moldavská republika, Rakúsko, Slovinsko, Taliansko, Turecko.

<sup>45</sup> Grécko, Holandsko, Maďarsko, Nemecko.

<sup>46</sup> Právni akademici a advokátske komory v Estónsku; advokátske komory v Grécku a psychológovia za určitých okolností v Rumunsku.

<sup>47</sup> Grécko používa zhruba porovnateľný systém.

<sup>48</sup> Bosna a Hercegovina, Fínsko, Grécko, Nemecko.

<sup>49</sup> Bulharsko, Estónsko, Grécko, Gruzínsko, Nemecko, Ukrajina.

<sup>50</sup> Bulharsko, Španielsko, Švédsko (iba veľmi malé percento mzdy sa však stanovuje individuálne a v rámci daného procesu sú zavedené prísne záruky na účely ochrany nezávislosti sudcu), Turecko.

<sup>51</sup> Belgicko, Bulharsko, Cyprus, Grécko, Chorvátsko, Maďarsko, Poľsko, Slovinsko.

<sup>52</sup> „Bývalá Juhoslovanská republika Macedónsko“, Estónsko, iba v zriedkavých prípadoch Grécko, Maďarsko, Moldavská republika, Poľsko, Rakúsko, Rumunsko, Slovinsko, Taliansko.

21. Rozhodnutie či, a ak áno, ako hodnotiť sudcov, je nerozlučne spojené s tým, ako sa vyvinuli súdne štruktúry jednotlivých členských štátov. Je zrejmé, že pri určovaní druhu používaného hodnotenia sú osobitne dôležitými aspektmi štádium kariéry, v akom bola osoba vymenovaná za sudcu, a kritériá, podľa ktorých ich možno povýšiť do vyššej funkcie. Napríklad v prípade, že pred svojim vymenovaním za sudcov mali novovymenovaní sudcovia úspešné kariéry ako právnici vykonávajúci prax (ako v severských štátoch, Spojenom kráľovstve a na Cypre), je možné, že súdny systém bude nachádzať menšiu potrebu pre formálne individuálne hodnotenie než systém, v ktorom sú sudcovia vymenovaní ihneď alebo v krátkom čase po skončení svojho právnického vzdelania (ako vo Francúzsku, v Nemecku a Španielsku). V právnom systéme, kde k povýšeniam dochádza na základe počtu odpracovaných rokov (ako napríklad v Luxembursku), existuje menšia potreba posudzovať kvalifikáciu sudcu prostredníctvom individuálneho hodnotenia.

## II) Kultúra dotknutej krajiny

22. Rozhodnutie či a ako hodnotiť sudcov je tiež nerozlučne spojené s históriou a kultúrou krajiny a jej právneho systému. Preto sa posúdenie potreby hodnotenia v súdnictve v členských štátoch výrazne líši. Rumunsko a „Bývalá Juhoslovanská republika Macedónsko“ vysvetlili, že sudcovskú nezávislosť<sup>53</sup> a dôveru verejnosti v súdny systém<sup>54</sup> možno podporovať prostredníctvom individuálneho hodnotenia sudcov. Slovinsko uviedlo, že hodnotením sa zabezpečuje zodpovednosť súdnictva a s tým aj kvalita súdnej služby. Španielsko uviedlo, že stanovenie variabilnej časti mzdy v závislosti od počtu vecí, v ktorých sudca rozhodol, rešpektuje sudcovskú nezávislosť, zatiaľ čo hodnotenie sudcov podľa kvalitatívnych kritérií<sup>55</sup> ju ohrozuje. Na druhej strane Francúzsko a Nemecko uviedli, že hodnotením iba kvantitatívneho výkonu by mohlo dôjsť k porušeniu sudcovskej nezávislosti. Iné krajiny ako napríklad Nórsko a Švajčiarsko však nepovažujú hodnotenie za nevyhnutné na zabezpečenie toho, aby mal právny systém vysokú kvalitu. Dánsko, Luxembursko a Švajčiarsko uviedli, že individuálne hodnotenie sudcov je jednoducho nezlučiteľné so sudcovskou nezávislosťou. V týchto krajinách možno správanie sudcu posudzovať len v rámci disciplinárnych konaní. Zdá sa tak, že čo sa v jednej krajine považuje za nevyhnutné pre sudcovskú nezávislosť, v druhej krajine sa to považuje vo vzťahu k sudcovskej nezávislosti za kontraproduktívne.

## G. V zásade existuje voľba: hodnotiť alebo nehodnotiť

23. Dvomi kľúčovými požiadavkami každého súdneho systému musí byť výkon spravodlivosti najvyššej kvality a náležitá zodpovednosť v demokratickej spoločnosti. Na splnenie týchto požiadaviek je nevyhnutný nejaký druh hodnotenia sudcov. Základnou otázkou je, či takéto hodnotenie musí mať „formálny“ charakter. CCJE nabáda všetky členské štáty, aby sa nad touto otázkou zamysleli. Odpoveď každého členského štátu bude v súlade s jeho súdnym systémom, tradíciami a kultúrou. Ak členský štát rozhodne, že tieto dve kľúčové požiadavky možno splniť inými prostriedkami než formálne hodnotenie jednotlivých sudcov, môže rozhodnúť, že takéto formálne hodnotenie nebude mať. Ak dospeje k záveru, že tieto požiadavky nemožno splniť inými prostriedkami, CCJE odporúča prijatie formálnejšieho systému individuálneho hodnotenia sudcov, ako sa uvádza nižšie.
24. Cieľom každého hodnotenia by malo byť zachovanie a zlepšenie kvality práce sudcov, a tým aj celého súdneho systému.

<sup>53</sup> „Bývalá Juhoslovanská republika Macedónsko“.

<sup>54</sup> Rumunsko.

<sup>55</sup> V Španielsku sa však kvalitatívne kritériá berú do úvahy vtedy, keď ide o povýšenie sudcu.

25. Neformálne posudzovanie môže mať podobu pomáhania sudcom tým, že sa im dá príležitosť na sebahodnotenie, poskytne sa im spätná väzba a určia sa ich potreby vzdelávania. Všetko to môžu byť efektívne spôsoby zlepšenia spôsobilosti sudcov, a tým aj zlepšenia celkovej kvality súdnictva. Neformálne hodnotenie seberovnými, sebahodnotenie zo strany sudcov a poradenstvo medzi sudcami môžu byť tiež užitočné a mali by sa podporovať.<sup>56</sup>

## H. Ak existuje formálne hodnotenie: ako ho uskutočňovať?

I) Možné ciele a ich účinok na sudcovskú nezávislosť

a) Pomáhanie s problémami týkajúcimi sa pracovných podmienok

26. Súdne systémy by mali používať informácie zhromaždené v procesoch hodnotenia nielen na účely hodnotenia jednotlivých sudcov, ale tiež na účely poskytnutia dokumentácie, ktorá môže pomáhať v zlepšovaní organizačnej štruktúry súdov a pracovných podmienok sudcov. Bolo by osobitne nespravodlivé, aby bol jednotlivý sudca hodnotený negatívne z dôvodu problémov zapríčinených slabými pracovnými podmienkami, ktoré nemôže ovplyvniť, ako napríklad prieťahy spôsobené nahromadením obrovského počtu nevybavených vecí alebo z dôvodu nedostatku súdneho personálu či nedostatočného administratívneho systému.

b) Povyšovanie

27. CCJE<sup>57</sup> a OSN<sup>58</sup> uvádzajú, že menovanie a povyšovanie sudcov by nemalo byť založené len na počte odpracovaných rokov, ale na objektívnych kritériách, predovšetkým na spôsobilosti, integrite a skúsenostiach. Ak k povyšovaniu dochádza podľa takýchto objektívnych kritérií, vyplýva z toho, že keď sudcovia žiadajú o povýšenie, prinajmenšom v tomto štádiu musia byť v nejakej podobe posudzovaní. Zhromažďovanie informácií o spôsobilosti na povýšenie sudcu preto môže byť dôležitým cieľom individuálneho hodnotenia sudcov.

c) Odmeňovanie

28. V niekoľkých členských štátoch je faktom, že na odmenu sudcu majú vplyv výsledky jeho hodnotenia.<sup>59</sup> CCJE však podporuje Odporúčanie Výboru ministrov Rec (2010) 12, podľa ktorého „systémy tvorby základného platu sudcov v závislosti od ich výkonnosti sú neprípustné, nakoľko by mohli spôsobiť ohrozenie sudcovskej nezávislosti.“<sup>60</sup> CCJE tiež podporuje názor, že dôchodok sudcu by nemal závisieť od výkonu.

d) Disciplína

29. Hoci v procese hodnotenia možno zohľadňovať porušovanie etických a profesijných pravidiel/štandardov, členské štáty by mali jasne rozlišovať medzi hodnotením a disciplinárnymi opatreniami a procesmi. Zásady zabezpečenia výkonu funkcie a nepreložiteľnosti sú zaužívanými kľúčovými prvkami sudcovskej nezávislosti a musia byť rešpektované.<sup>61</sup> Doživotná funkcia sudcu by preto nemala byť ukončená jednoducho len z dôvodu nepriaznivého hodnotenia. Mala by byť ukončená iba v prípade závažného

<sup>56</sup> Pozri Stanovisko CCJE č. 11 (2008), bod 70.

<sup>57</sup> Pozri Stanovisko CCJE č. 1 (2001), body 17 a 29.

<sup>58</sup> Pozri Základné princípy OSN o nezávislosti súdnictva (1985), bod 13.

<sup>59</sup> Španielsko, Švédsko (iba veľmi malé percento mzdy sa však stanovuje individuálne).

<sup>60</sup> Pozri Odporúčanie CM/Rec (2010) 12, bod 55; pozri tiež Všeobecnú správu IAJ (2006), závery, bod 12.

<sup>61</sup> Pozri Odporúčanie CM/Rec (2010) 12, bod 49.



porušenia disciplinárnych alebo trestnoprávných predpisov v zákonom stanovených prípadoch<sup>62</sup> alebo vtedy, keď je nevyhnutným záverom procesu hodnotenia to, že sudca nie je schopný alebo ochotný vykonávať svoje sudcovské povinnosti aspoň na minimálne prijateľnej úrovni, objektívne vzaté. Vo všetkých prípadoch musia vo vzťahu k sudcovi, ktorý je hodnotený, existovať riadne procesné záruky, ktoré sa musia prísne dodržiavať.

## II) Rámec pre formálne hodnotenie

30. Tam, kde sa uplatňuje systém formálneho individuálneho hodnotenia, jeho základ a hlavné prvky (kritériá, postup, dôsledky hodnotenia) by mali byť jasne a kompletne stanovené primárnymi právnymi predpismi. Podrobnosti môžu byť upravené v sekundárnych právnych predpisoch.<sup>63</sup> Súdna rada (tam, kde existuje) by mala zohrávať významnú úlohu v rámci napomáhania pri formulovaní týchto záležitostí, osobitne kritérií.

## III) Kritériá pre formálne hodnotenie

31. Formálne individuálne hodnotenie sudcov musí byť založené na objektívnych kritériách, ktoré sú uverejnené príslušným súdnym orgánom.<sup>64</sup> Objektívne štandardy sa nevyžadujú len na vylúčenie politického vplyvu, ale aj z iných dôvodov, ako napríklad predchádzanie riziku možného dojmu nadržiavania, konzervativizmu a rodinkárstva, ktoré existuje vtedy, ak sa menovania/hodnotenia uskutočňujú neštruktúrovaným spôsobom alebo na základe osobných odporúčaní.<sup>65</sup> Tieto objektívne štandardy by mali byť založené na zásluhách, so zreteľom na kvalifikáciu, integritu, spôsobilosť a efektívnosť.<sup>66</sup>
32. CCJE poznamenáva, že v Správe ENCJ sa odporúča, aby kritériá hodnotenia profesionálneho výkonu sudcov boli komplexné a zahŕňali kvantitatívne a zároveň kvalitatívne ukazovatele s cieľom umožniť úplné a hĺbkové posúdenie profesionálneho výkonu sudcov.<sup>67</sup>
33. CCJE poznamenáva, že v Kyjevských odporúčaníach<sup>68</sup> sa uvádza, že hodnotenie by malo mať tieto kritériá: odborná spôsobilosť (znalosť práva, schopnosť viesť súdne pojednávania, spôsobilosť písať odôvodnené rozhodnutia), osobná spôsobilosť (schopnosť vysporiadať sa s pracovnou záťažou, schopnosť rozhodovať, otvorenosť novým technológiám), sociálne zručnosti, t. j. schopnosť robiť mediátora, rešpekt vo vzťahu k účastníkom konania, a navyše schopnosť riadiť, ak sa to v rámci ich funkcie vyžaduje.
34. Vo všeobecnosti CCJE súhlasí s kvalitatívnymi kritériami identifikovanými v Kyjevských odporúčaníach. CCJE sa domnieva, že hodnotenia by nemali byť založené iba na kvantitatívnych kritériách. Hoci efektívnosť práce sudcu môže byť dôležitým faktorom pre hodnotenie, CCJE ďalej usudzuje, že kladenie prílišného dôrazu na počet vecí, v ktorých sudca rozhodol, je problematické, pretože to môže viesť k nesprávnym pohnútkam.
35. Kvalitu justície nemožno chápať tak, ako keby bola len synonymom „produktivity“ súdneho systému.<sup>69</sup> CCJE varuje, že nedostatočné financovanie a rozpočtové škrty by

<sup>62</sup> Pozri Odporúčanie CM/Rec (2010) 12, bod 50.

<sup>63</sup> Pozri Správu ENCJ z rokov 2012 – 2013, časti 4.17 – 4.18.

<sup>64</sup> Pozri Odporúčanie CM/Rec (2010) 12, bod 58.

<sup>65</sup> Pozri Stanovisko CCJE č. 1 (2001), bod 24.

<sup>66</sup> Pozri Stanovisko CCJE č. 1 (2001), bod 25.

<sup>67</sup> Pozri Správu ENCJ z rokov 2012 – 2013, časť 4.8.

<sup>68</sup> Pozri Kyjevské odporúčania (2010), bod 27.

<sup>69</sup> Pozri Stanovisko CCJE č. 6 (2004), bod 42.

mohli viesť k tomu, že súdny systém bude v rámci individuálneho hodnotenia sudcov klásť prílišný dôraz na „produktivitu“. CCJE preto znova zdôrazňuje, že všetky všeobecné princípy a štandardy Rady Európy ukladajú členským štátom povinnosť zabezpečiť dostatočné finančné zdroje, ktoré pokryjú potreby jednotlivých súdnych systémov.<sup>70</sup> CCJE zastáva názor, že jadrom individuálneho hodnotenia musí byť kvalita, a nie iba kvantita rozhodnutí sudcu. CCJE sa v Stanovisku č. 11 (2008) venovala dôležitosti rozsudkov vysokej kvality. Na účely hodnotenia kvality rozhodnutia sudcu by sa hodnotitelia mali sústrediť na metodológiu, ktorú sudca vo všeobecnosti uplatňuje vo svojej práci, a nie na posudzovanie právnej podstaty jednotlivých rozhodnutí.<sup>71</sup> Právna podstata jednotlivých rozhodnutí sa musí posudzovať výhradne v rámci odvolacieho konania. Hodnotitelia musia zvážiť všetky aspekty, ktoré sa podieľajú na dobrom sudcovskom výkone, osobitne právne vedomosti, komunikačné schopnosti, svedomitosť, efektívnosť a integritu. Na tieto účely by hodnotitelia mali zvážiť celý rozsah práce sudcu v kontexte, v akom sa táto práca uskutočňuje. CCJE preto naďalej považuje za problematické zakladať výsledky hodnotenia na počte alebo percentuálnom podiele rozhodnutí, ktoré boli zmenené alebo zrušené v odvolacom konaní,<sup>72</sup> ibaže by počet a spôsob zmien alebo zrušení jasne preukazoval, že sudca nemá potrebnú znalosť práva a procesného postupu. Je potrebné poznamenať, že Kyjevské odporúčania<sup>73</sup> a Správa ENCJ<sup>74</sup> dospeli k rovnakému názoru.

IV) Ako uskutočňovať hodnotenie?

a) Kto ho uskutočňuje: manažéri/sudcovia/iní odborníci?

36. Hodnotitelia by mali mať dostatočný čas a prostriedky na umožnenie komplexného posúdenia jednotlivých schopností a výkonu každého sudcu. Hodnotený sudca by mal byť informovaný o tom, kto sú hodnotitelia, a sudca musí mať právo požiadať o výmenu ktoréhokoľvek hodnotiteľa, ktorého možno objektívne vnímať ako zaujatého.
37. S cieľom ochraňovať sudcovskú nezávislosť by hodnotenie mali uskutočňovať hlavne sudcovia. V rámci takéhoto hodnotenia môžu zohrávať úlohu aj Súdne rady (tam, kde existujú).<sup>75</sup> Napríklad členovia súdneho zboru vymenovaní alebo zvolení na konkrétny účel hodnotenia inými sudcami môžu používať iné spôsoby hodnotenia. Nemalo by sa využívať hodnotenie zo strany ministerstva spravodlivosti alebo iných externých orgánov;<sup>76</sup> ministerstvo spravodlivosti alebo iné orgány výkonnej moci by nemali mať ani možnosť ovplyvňovať proces hodnotenia.
38. Na procese hodnotenia sa navyše môžu zúčastňovať iní odborníci, ktorých príspevok by mohol byť užitočný. Je však nevyhnutné, aby takíto posudzovatelia mohli čerpať z dostatočných znalostí a skúseností zo súdneho systému, aby boli schopní riadne hodnotiť prácu sudcov. Tiež je nevyhnutné, aby ich úloha bola výhradne poradná, a nie rozhodujúca.

b) Ako sa má uskutočňovať: zdroje dôkazov

39. Zdroje informácií využívané v procese hodnotenia musia byť dôveryhodné.<sup>77</sup> Platí to osobitne vtedy, pokiaľ ide o informácie, na ktorých sa má založiť nepriaznivé

<sup>70</sup> Pozri Odporúčanie CM/Rec (2010) 12, bod 32, a Stanovisko CCJE č. 2 (2001), bod 4.

<sup>71</sup> Pozri Stanovisko CCJE č. 11 (2008), bod 57.

<sup>72</sup> Pozri Stanovisko CCJE č. 11 (2008), bod 74, a Stanovisko CCJE č. 6 (2004), bod 36.

<sup>73</sup> Pozri Kyjevské odporúčania (2010), bod 28.

<sup>74</sup> Pozri Správu ENCJ z rokov 2012 – 2013, časť 4.12.

<sup>75</sup> Pozri Stanovisko CCJE č. 10 (2007), body 42 a 52 – 56.

<sup>76</sup> Pozri Správu ENCJ z rokov 2012 – 2013, časti 4.13 – 4.15.

<sup>77</sup> Pozri Správu ENCJ z rokov 2012 – 2013, časť 4.16.

hodnotenie. Tiež je nevyhnutné, aby takéto hodnotenie bolo založené na dostatočných dôkazoch. Hodnotený sudca by mal mať bezprostredný prístup k akýmkoľvek dôkazom, ktoré sú určené na použitie v rámci hodnotenia tak, aby ich bolo možné v prípade potreby spochybniť.<sup>78</sup> Individuálne hodnotenie sudcov a inšpekcia posudzujúca prácu súdu ako celku by mali byť úplne oddelené. Skutočnosti zistené počas súdnej inšpekcie však možno v rámci individuálneho hodnotenia sudcu zohľadniť.<sup>79</sup>

c) Kedy sa má uskutočňovať – Pravidelne? Len pri povyšovaní? Na iných základoch?

40. Členský štát, ktorý sa rozhodne zaviesť individuálne formálne hodnotenie, musí rozhodnúť, či hodnotiť sudcov pravidelne alebo iba pri špeciálnych príležitostiach, napríklad keď je sudca kandidátom na povýšenie.<sup>80</sup> Pravidelné hodnotenia umožňujú, aby sa o sudcovom výkone vytvoril celkový obraz. Nemali by sa však uskutočňovať príliš často, aby sa zabránilo dojmu neustáleho dohľadu, ktorý by svojou povahou mohol ohroziť sudcovskú nezávislosť.

d) Procesná spravodlivosť pre hodnoteného sudcu

41. Ako už CCJE uviedla, všetky postupy individuálneho hodnotenia by sudcom mali umožňovať vyjadriť svoje názory na ich vlastné aktivity a na to, ako sú tieto aktivity posudzované.<sup>81</sup> Akýkoľvek postup by im tiež mal umožňovať namietať posúdenia na nezávislom orgáne alebo súde. Hodnotený sudca preto musí mať príležitosť prispieť k hodnotiacemu procesu spôsobom, ktorý je užitočný, napríklad na základe pripomienkovania predbežného návrhu alebo vypočutia v procese hodnotenia. Navyše hodnotený sudca musí mať skutočné právo namietať proti nepriaznivému hodnoteniu osobitne vtedy, keď zasahuje do sudcových „civilných práv“ v zmysle článku 6 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Čím závažnejšie môžu byť pre sudcu dôsledky hodnotenia, tým sú takéto práva na účinné preskúmanie významnejšie.

e) Dôsledky pre sudcov a iných

42. CCJE varuje pred vyjadrovaním výsledkov hodnotenia iba v bodoch, číselných údajoch, percentách alebo počtoch vydaných rozhodnutí. Všetky takéto metódy, pokiaľ sú použité bez ďalšieho vysvetlenia a posúdenia, môžu vytvárať falošný dojem objektívnosti a určitosti. CCJE tiež považuje podrobnú trvalú klasifikáciu sudcov na základe ich hodnotenia<sup>82</sup> za nežiaducu. Takáto klasifikácia nevytvára len falošný dojem objektívnosti a určitosti; čo je horšie, je neflexibilná a ťažko sa dá zmeniť bez uskutočnenia úkonov, ktorými dôjde k „novej klasifikácii“ všetkých sudcov podobnej úrovne. Takýto systém je teda nepraktický a osobitne v prípade, že dôjde k jeho uverejneniu, nepresný. Ničím nezlepšuje či už efektívnosť sudcov, alebo ich nezávislosť.
43. Systém klasifikácie na špeciálne účely ako napríklad povýšenie však môže byť užitočný. Napríklad ak sa dvaja alebo viacerí sudcovia uchádzajú o vymenovanie do jednej funkcie alebo sa o takomto ich vymenovaní uvažuje, je pravdepodobné, že kandidáti budú na tento účel zaradení do určitej formy „klasifikácie“.
44. Výsledky individuálneho hodnotenia budú mať pravdepodobne priamy účinok na sudcovu kariéru a osobitne na jeho šance na povýšenie. Navyše podľa výsledkov

<sup>78</sup> Pozri Správu ENCJ z rokov 2012 – 2013, časť 4.19.

<sup>79</sup> Ako v Bulharsku alebo Rakúsku.

<sup>80</sup> Ako v Chorvátsku alebo Spojenom kráľovstve.

<sup>81</sup> Pozri Odporúčanie CM/Rec (2010) 12, bod 58. Pozri tiež Správu ENCJ za roky 2012 – 2013, časť 4.19.

<sup>82</sup> Ako v Albánsku.

hodnotenia možno stanoviť potreby vzdelávania a pridelenia dodatočných zdrojov.<sup>83</sup> Ako už bolo poznamenané, s výnimkou výnimočných okolností by odvolanie z funkcie nemalo byť dôsledkom len samotného nepriaznivého hodnotenia, ale malo by k nemu dochádzať iba v prípade závažného porušenia disciplinárnych pravidiel alebo trestnoprávných predpisov v nadväznosti na riadne konanie a na základe spoľahlivých dôkazov.<sup>84</sup> Ako však už bolo tiež poznamenané, odvolanie z funkcie môže byť dôsledkom vtedy, keď je nevyhnutným záverom procesu hodnotenia to, že sudca nie je schopný alebo ochotný vykonávať svoje sudcovské povinnosti aspoň na minimálne prijateľnej úrovni, objektívne vzaté. Vo všetkých takýchto prípadoch je potreba procesných záruk vo vzťahu k sudcovi obzvlášť dôležitá a tieto záruky sa musia prísne dodržiavať.

45. Individuálne hodnotenie by sa nemalo používať na stanovenie miezd a dôchodkov sudcov.<sup>85</sup> Takýto postup by zjavne mohol ovplyvniť správanie sudcov (na úkor účastníkov konania v jednotlivých prípadoch) a tiež ohroziť sudcovskú nezávislosť.<sup>86</sup>

#### **I. Zosúladenie nezávislosti a hodnotenia s ohľadom na tento rozbor; zodpovednosť voči verejnosti**

46. Zosúladenie zásady sudcovskej nezávislosti s akýmkoľvek procesom individuálneho hodnotenia sudcov je ťažké. Správna vyváženosť však má kľúčový význam. V konečnom dôsledku musí byť sudcovská nezávislosť vždy prvoradá.
47. Možno zhrnúť, že medzi prostriedky na dosiahnutie tejto vyváženosti patrí nasledovné: 1. musia existovať jasné a transparentné pravidlá, pokiaľ ide o postup, kritériá a dôsledky hodnotenia; 2. hodnotený sudca by mal mať právo byť v rámci daného procesu vypočutý a namietať proti nepriaznivému hodnoteniu vrátane práva na bezprostredný prístup k dokumentácii vzťahujúcej sa na hodnotenie; 3. hodnotenie by nemalo byť založené výhradne na počtoch rozhodnutých prípadov, ale malo by sa v prvom rade zamerať na kvalitu rozhodnutí sudcu a tiež jeho celkovú súdnu činnosť; 4. malo by sa zabráňovať niektorým dôsledkom, ako napríklad odvolanie z funkcie z dôvodu negatívneho hodnotenia, pokiaľ ide o sudcov, ktorí získali istotu funkcie, okrem výnimočných okolností.
48. Formálne individuálne hodnotenie sudcov tam, kde existuje, by malo napomáhať zlepšeniu a zachovaniu vysoko kvalitného súdneho systému v prospech občanov členských štátov. Malo by teda napomáhať zachovaniu dôvery verejnosti v súdnictvo. Vyžaduje si to, aby verejnosť bola schopná porozumieť všeobecným zásadám a postupu procesu hodnotenia. Procesný rámec a metódy hodnotenia by preto mali byť prístupné verejnosti. Navyše podľa názoru CCJE by proces individuálneho hodnotenia na kariérne účely alebo na účely povýšenia nemal zohľadňovať názory verejnosti na sudcu. Tieto názory nemusia byť vždy výsledkom kompletných a plne pochopených informácií alebo takéto názory môžu byť dokonca založené na nepochopení celkovej práce sudcov. Proces a výsledky individuálnych hodnotení musia v zásade zostať dôverné a nesmú byť uverejnené. Ak by sa tak stalo, takmer určite by to ohrozilo sudcovskú nezávislosť, a to zo zjavného dôvodu, že uverejnenie by mohlo diskreditovať sudcu v očiach verejnosti a prípadne spôsobiť, že nebude chránený voči pokusom o jeho ovplyvňovanie. Navyše by uverejnenie mohlo znamenať, že sudca bude vystavený slovným alebo iným útokom.

#### **J. Odporúčania**

<sup>83</sup> Pozri Správu ENCJ za roky 2012 – 2013, časť 4.11.

<sup>84</sup> Pozri Odporúčanie CM/Rec (2010) 12, body 49 a 50.

<sup>85</sup> Vo Švédsku sa však iba veľmi malá výška mzdy sudcu stanovuje na základe výsledkov hodnotenia a sú zavedené prísne záruky na účely ochrany nezávislosti sudcu.

<sup>86</sup> Pozri Všeobecnú správu IAJ (2006), závery, bod 12. Pozri tiež Odporúčanie CM/Rec (2012) 12, bod 55.

49. CCJE vydáva tieto hlavné odporúčania:

1. Určitá forma hodnotenia jednotlivých sudcov je potrebná na účely splnenia dvoch kľúčových požiadaviek každého súdneho systému, a to justícia najvyššej kvality a náležitá zodpovednosť v rámci demokratickej spoločnosti (bod 23).
2. V prípade, že členský štát po starostlivej analýze rozhodne, že tieto kľúčové požiadavky nemožno splniť inými prostriedkami (napríklad „neformálnym“ hodnotením), CCJE odporúča prijatie formálnejšieho systému individuálneho hodnotenia (bod 23).
3. Cieľom každého individuálneho súdneho hodnotenia prijatého členským štátom, či už „formálneho“ alebo „neformálneho“, musí byť zlepšenie kvality práce sudcov, a tým aj celého súdneho systému krajiny (bod 24).
4. CCJE nabáda všetky členské štáty k tomu, aby využívali neformálne postupy hodnotenia, ktoré napomáhajú zlepšeniu spôsobilosti sudcov, a tým aj celkovej kvality súdnictva. Takéto prostriedky neformálneho hodnotenia zahŕňajú pomáhanie sudcom tým, že sa im dá príležitosť na sebahodnotenie, poskytne sa im spätná väzba a neformálne posudzovanie seberovnými (bod 25).
5. Základ a hlavné prvky pre formálne hodnotenie (tam, kde existuje) by mali byť jasne a kompletne stanovené primárnymi právnymi predpismi. Podrobnosti môžu byť upravené v sekundárnych právnych predpisoch, ktoré by tiež mali byť uverejnené. Súdna rada (tam, kde existuje) by mala zohrávať významnú úlohu v rámci napomáhania pri formulovaní týchto záležitostí, osobitne kritérií pre hodnotenie (bod 30).
6. Hodnotenie musí byť založené na objektívnych kritériách. Takéto kritériá by mali pozostávať hlavne z kvalitatívnych ukazovateľov, ale okrem toho môžu pozostávať z kvantitatívnych ukazovateľov. Použitie ukazovateľov musia v každom prípade tým, ktorí hodnotia, umožniť zváženie všetkých aspektov, ktoré sa podieľajú na dobrom sudcovskom výkone. Hodnotenie by nemalo byť založené iba na kvantitatívnych kritériách (body 31 – 35).
7. Výsledky hodnotenia by sa nemali vyjadrovať číslami, percentami alebo klasifikáciou sudcov bez ďalších informácií, keďže by to mohlo vytvárať falošný dojem objektívnosti a určitosti. CCJE sa zasadzuje proti akejkoľvek trvalej klasifikácii sudcov. Systém klasifikácie je však akceptovateľný na určité špecifické účely ako napríklad povýšenie (body 42 – 43).
8. S cieľom zaručiť sudcovskú nezávislosť by individuálne hodnotenia mali uskutočňovať hlavne sudcovia. Súdne rady (tam, kde existujú) môžu zohrávať úlohu v danom procese. Nemalo by sa využívať hodnotenie zo strany ministerstva spravodlivosti alebo iných externých orgánov (bod 37).
9. Zdroje dôkazov, na ktorých sú hodnotenia založené, musia byť dostatočné a spoľahlivé, predovšetkým pokiaľ majú dôkazy tvoriť základ nepriaznivého hodnotenia (body 39, 44).
10. Individuálne hodnotenie sudcov by – v zásade – malo byť oddelené od inšpekcií, ktorými sa posudzuje práca súdu ako celok, ako aj od disciplinárnych konaní (body 29, 39).

11. Je nevyhnutné, aby vo všetkých prvkoch individuálnych hodnotení existovala procesná spravodlivosť. Sudcovia musia mať predovšetkým možnosť vyjadriť svoje názory na daný proces a navrhované závery hodnotenia. Tiež musia mať možnosť namietat' proti posúdeniam, najmä ak zasahujú do sudcových „civilných práv“ v zmysle článku 6 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (bod 41).
12. Nemalo by byť možné, aby samotné nepriaznivé hodnotenie (s výnimkou výnimočných okolností) malo za dôsledok odvolanie z funkcie. K tomuto by malo dochádzať iba v prípade závažných porušení disciplinárnych pravidiel alebo trestnoprávných predpisov v zákonom stanovených prípadoch alebo vtedy, keď je nevyhnutným záverom procesu hodnotenia to, že sudca nie je schopný alebo ochotný vykonávať svoje sudcovské funkcie aspoň na objektívne zhodnotenej minimálne prijateľnej úrovni. Tieto závery musia nadväzovať na riadne konanie a musia byť založené na spoľahlivých dôkazoch (body 29, 44).
13. Individuálne hodnotenia na stanovenie mzdy a dôchodku jednotlivých sudcov by sa nemali používať, keďže tento proces by zjavne mohol ovplyvniť správanie sudcov, a tak ohroziť sudcovskú nezávislosť a záujmy účastníkov konania (body 28, 45).
14. Zásady a postupy, na ktorých sú založené súdne hodnotenia, musia byť sprístupnené verejnosti. Proces a výsledky individuálnych hodnotení však musia v zásade zostať dôverné, aby sa zaručila sudcovská nezávislosť a bezpečnosť sudcu (bod 48).